

Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny a 2014-2015-ös tanévben

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT) és a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság szervezésében a 2014-2015-ös tanévben a megszo-
kott három fordulóban kerül sor a Nemes Tihamér Informatikai Tanulmányi Verseny lebonyolítására.

A versenyt három korcsoportban hirdetjük meg

1. korcsoport: 5-8. osztályosok
2. korcsoport: 9-10. osztályosok
3. korcsoport: 11-12. osztályosok

A verseny időpontjai

I. forduló, helyi szakasz:

2014. november 5., szerda
(1. korcsoport: 14.00-16.00 óra)
2014. november 6., csütörtök
(2-3. korcsoport: 14.00-17.00 óra)

A tételeket egy órával a verseny kezdete előtt küldjük el e-mailen, a jelentkezési lap-
pon megadott e-mail címre.

II. forduló, erdélyi döntő:

2015. január 10., szombat
(1. korcsoport: 10.00-13.00 óra, 2-3.
korcsoport: 10.00-15.00 óra)

III. forduló, budapesti döntő:

2015. február 28., szombat
(1. korcsoport: 10.00-13.00 óra, 2-3. kor-
csoport: 10.00-16.00 óra)

A verseny tárgya és követelményei

- informatikai és programozási alapismeretek, felhasználói és kezelői felületek kialakítása, különféle stílusú programozási nyelvek főbb jellemzői,
- informatika-alkalmazási alapismeretek az iskolai közismereti tárgyak, valamint az egyszerű adatfeldolgozás stb. témaköréből,
- problémamegoldás alapvető algoritmusok segítségével,
- rendszerszemléletű feladatmegoldás, programok kidolgozása.

Archívum

(előző évek feladatai és megoldásai):

http://nemes.inf.elte.hu/nemes_archivum.html

Ajánlott irodalom:

<http://nemes.inf.elte.hu/index.html#irodalom>

A verseny mindhárom fordulójában köz-
ponti feladatsort oldanak meg a versenyzők,
amelyet a javítók központi értékelési útmutató
szerint javítanak. A versenyen semmilyen se-
gédesszközt nem szabad használni.

Jelentkezés online, az EMT honlapján:
<http://infoverseny.emt.ro/>

Jelentkezési határidő: 2014. október 20.

Az Országos Erdészeti Egyesület 145. Vándorgyűlése

Immár kettős minőségben, az EMT Erdészeti Szakosztályát képviselve, és az Országos Erdészeti Egyesület tagjaként vett részt hattagú csoportunk az Országos Erdészeti Egyesület 145. Vándorgyű-
lésén, amit az anyaországi erdész-szakma fellegrárában, Sopronban, az egyetemi városban tartottak,
2014. július 13-14. között. Mivel a magyarországi erdőmérnökök majd mindenike itt végezte tanul-
mányait, a szokásosnál is többen jöttek el a rendezvényre, egymással és a volt tanárokkal találkozni,
leróni tiszteletüket az Alma Mater iránt, és felidézni az ifjúság éveit.

Az időjárás is kedvezett a terepi programok lebonyolításának, így zavartalanul, a tervezett
rendben zajlottak a szakmai programok, a baráti találkozó és az ünnepi Küldöttgyűlés.

Az idei rendezvény házigazdája az ország második legnagyobb parkerdejét kezelő **Tanul-
mányi Erdőgazdaság Zrt.** volt. Az erdészek a pénteki nap folyamán terepi szakmai progra-
mokon vettek részt. Tanulmányozták a Sopron környéki fenyevesek szűkárósítás utáni átalakítá-
sának eredményeit, megismerkedtek az évente egymillió látogatót fogadó parkerdők turisztikai
fejlesztéseivel, berendezéseivel. A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi
programot kínált, míg egy másik csoport a Páneurópai Piknik Emlékpark megtekintése után a
Fertő-tó gazdag élővilágába nyert betekintést. Az erdészeti felsőoktatás fellegrárának számító
Nyugat-Magyarországi Egyetemen megemlékeztek az erdőmérnök-képzés alapítóiról. A szak-
mai programok egyikét a szomszédos Ausztriában rendezték, ahol a magán-erdőgazdálkodás
helybéli lehetőségeit és hagyományait ismerhették meg a szakemberek. A szakmai bemutató-
kon kívül a helyi kulturális látnivalókra is maradt idő. Este a hagyományos baráti találkozóra
került sor, amely szokás szerint az éjszakába nyúlt.

Orbók Ilona

az EMT Erdészeti Szakosztályának titkára

(folytatás a 6. oldalon)

* * *

EMT Természetkutató Tábor

2014. július 7-12., Jegenye

Minden tanév vakációjának egyik legfontosabb eseménye számomra az EMT által szerve-
zett természetkutató tábor. Az a tábor, ahová olyan fiatalok jönnek, akiket érdekel az őket kö-
rülvevő természet, akik kíváncsiak a dolgok miértjére, ugyanis ez a tábor arról ismert, hogy
minden nap egy adott természettudomány a fő téma, amellyel kapcsolatos előadásokat, gyakor-
lat ismertetőket hallgathatunk meg, kirándulásokon bővíthetjük ismereteinket.

Az idei táborban diákként 18-an vettünk részt, a legtöbben előzőleg egyáltalán nem ismer-
tük egymást. Menetközben persze kiderült mindenki legnagyobb öröme, hogy egy olyan szí-
nes, értelmes és barátságos közösség vagyunk, amelynél kívánni se lehetett volna jobbat.

Az indulás hétfő délután történt, az EMT kolozsvári székhelyéről. Ott gyűltünk össze, majd
egy egyórás út megtétele után az országos főútról letérve Jegenyén szálltunk ki a személygép-
kocsiból. Miután beköltöztünk a szobáinkba és elhelyezkedtünk, délutáni programként közö-
sen megbeszéltük a táborozási szabályzatot, és ismerkedős csapatjátékokat játszottunk táborve-
zetőink, Simon Zsolt és Pap Tünde felügyeletével.

Kedden „biológia-nap” volt, délelőtt nagyon érdekes előadást tartott nekünk Urák István
tanár úr a rovarokról, ezen belül a pókszabásúakról és a pókokról. Megtudtuk, hogy nem min-
den rovar bogár, de minden bogár rovar, és hogy a szöcskét úgy különböztetjük meg a sáskától,
hogy a szöcske csápjai hosszabbak a testénél, míg a sáskáé rövidebbek. Ebéd után fürödtünk a
rendelkezésünkre álló medencében, majd a tábor végéig tartó együttműködő csapatokat alkot-
tunk (Hupikék törpikék, Okapi, Kis Niggerek) és különböző csapatépítő játékokban csillanhat-
tuk meg találmányosságunkat. Este pedig előkerült a tábor legjobb és évek óta jól bevált társasjá-
téka, a lugaró is, amelyet a tábor végéig minden nap élvezettel játszottunk.

A következő nap a geológiáról szólt. Wanek Ferenc tanár úrral délelőtt, a csúnya idő ellené-
re is túrára indultunk a Pányiki szorosba, ahol kristályos kőzetekbe mélyedt szurdokvölgyben
egy riolit-telér alkotta kősoros alakzatát és kőzetét vizsgáltuk. A táj gyönyörű volt, ráadásul
még egy piciny kis vízesést is találtunk. Délután a tanár úr egy nagyon érdekes előadását hall-
gattuk meg a földtani idő fogalmáról.

Biró Helga

(folytatás a 2. oldalon)

9. osztályt végzett tanuló, Báthory István Elméleti Líceum, Kolozsvár

EMT-KONFERENCIÁK

XX. Nemzetközi Vegyészkonferencia

2014. november 6-9., Kolozsvár

Helyszín:

BBTE, Kémia és Vegyész-mérnöki Kar, Kolozsvár

Szervezők:

Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT),
Kémia Szakosztály

Babeş-Bolyai Tudományegyetem,
Magyar Kémia és Vegyész-mérnöki Intézet

A konferencia célja:

Lehetőséget teremteni az erdélyi, magyarországi, ill. külföldön élő magyar szakemberek közötti tudományos együttműködések kialakítására, baráti kapcsolatok felvételére.

Témakörök:

alkalmazott kémia, analitikai kémia, biokémia, fizikai kémia, gyógyszerkémia, környezeti kémia, műanyag és gumiipari kémia, szerves kémia, szervesetlen kémia, oktatás-módszertan.

Plenáris előadások:

Prof. Kövér Katalin, akadémikus,
Debreceni Egyetem
Szerkezet, dinamika és molekuláris kölcsönhatások a mágneses magrezonancia (NMR) spektroszkópia tükrében

Dr. Huszthy Péter,
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Könnyen deprotonálható koronaéterek szintézise, molekuláris felismerése és alkalmazása

Dr. Kéki Sándor,
Debreceni Egyetem
Alakemlékező polimerek a XXI. században

Dr. Pukánszky Béla,
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Természetes és biopolimerek: módosítás, keverékek, kompozitok

A konferencia előzetes programja:

november 6., csütörtök
regisztráció 16.00 órától
ünnepélyes konferencia megnyitó 17.00 órától
plenáris előadások

november 7., péntek
plenáris előadások
doktorandusz plénum
poszterek megtekintése
szekció-előadások
ünnepi állófogadás

november 8., szombat
szekció-előadások
diák-poszterek bemutatása
a konferencia hivatalos zárása, díjak átadása

november 9., vasárnap
kirándulás a tordai sóbányába
hazautazás

Bővebb információk, jelentkezési lapok a konferencia honlapján: <http://chem.emt.ro/>.

Megjelent a
Műszaki Szemle 2014/63 száma

http://www.emt.ro/downloads/muszaki_szemle/msz63.pdf

XIV. Erdészeti Szakkonferencia

Árkos, 2014. október 24-25.

Idén október 24-25-én a Kovászna megyei Árkoson szervezi meg az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság – Erdészeti Szakosztálya és az Országos Erdészeti Egyesület Erdélyi Helyi Csoportja a tanulmányi kirándulással egybekötött *XIV. Erdészeti Szakkonferenciát*, amelyre szeretettel várják az érdeklődőket.

A konferencia témája

175 éve született Dr. Bedő Albert

A rendezvény programja:

Október 23., csütörtök

- este (vagy másnap reggel) megérkezés Árkosra, a Tanulmányi Központba

Október 24., péntek

- A. program: 8.00 órától egész napos (autóbuszos) tanulmányi kirándulás a Rétyi nyír – Zágón – Kovásznai pokolsár – Kézdivásárhely – Zabolai Mikes kastély útvonalon
- B. program: gyalogtúra a Görgöre

Október 25., szombat

8.00 – 11.00 – előadások
11.00 – utazás Kálnokra,
tisztelgés és koszorúzás Bedő Albert sírjánál
15.00 – ebéd
– tapasztalatsere
– baráti találkozó

Október 26., vasárnap

– hazautazás

(folytatás az első oldalról)

EMT Természetkutató Tábor

Csütörtökön a kémiáé volt a főszerep. Gál Emese tanárnő érdekesebb érdekesebb kísérletekkel ajándékozott meg minket. Láthattunk bengáli tüzeket, kémiai jójót, vihart egy kémcsőben, készítettünk saját ujjlenyomatot, és megláthattuk, milyen a kémiai titkosírás. Délután pedig vízilabdameccsel egybekötött fürdést tartottunk.

Pénteken „jól fel kellett kötnünk a gatyánkat”, ugyanis délelőtt, a fizika nap keretében Kovács Zoltán tanár úr fizika témájú csapatversenyén vettünk részt, melynek feladatsorai a komoly számításfeladatoktól, érdekes képrejtvényekig, mindenféle feladatot tartalmazott. Délután a már megszokott, de még mindig remek élményeknek helyet adó csapatversenyünk utolsó játékait játszottuk. A napot a tanár úr csillagászati témájú előadása zárta.

Az utolsó nap, a szombat, a tábor legszomorúbb napja volt, hiszen most már el kellett búcsúznunk egymástól, a tábornak vége. Indulás előtt azonban helyet kapott még a programban egy rögtönzött focimeccs is, amit táborunk fiú résztvevői a már ideérő következő csapat férfi tagjaival játszottak. Nem hiszem, hogy bármely focicsapatnak olyan erős női szurkolói tábora lenne, mint a mi tábori focicsapatunknak volt. A meccs után meghallgattuk a tábor kiértékelését és az eredményhirdetést, majd elfogyasztottuk az utolsó közös ebédünket hazaindulás előtt. A táborozás utolsó perceiben pedig mi mást csináltunk volna, mint búcsúzóul lugaróztunk egy utolsót.

Nagyon szomorúvá tesz, hogy véget ért a tábor, hiszen nagyon szerettem a többiekkel együtt tanulni, kirándulni és szórakozni, de az együtt töltött idő nem vész kárba, hiszen ez alatt a hét alatt szoros kapcsolatok, igazi, tartós barátságok alakultak ki, és ami lényeges: idén is érdekes dolgokat tanulhattunk, tapasztalatot nyerhettünk, tudatosabban fedezhettük fel a környezetünket.

Szeretnénk köszönetet mondani a nagyszerű táborvezetésért, a szakmai és szórakozási lehetőségek biztosításáért az EMT-nek, a szaktanároknak és nem utolsósorban Simon Zsolt táborvezetőnknek. Reméljük, hogy jövőre is lesz természetkutató tábor, mert mi már most újra jelentkezünk.

B.H.

DIÁKRENDEZVÉNYEK

Kolozsvári vegyész és vegyészmérnök hallgatók nyári szakmai látogatása a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (BME)

Immáron hagyománnyá vált az EMT és a BME jóvoltából a nyári szakmai látogatás Budapesten. Idén rám esett a választás hogy elkísérem a másodéves hallgatókat Budapesten. Egy hét, amely alatt megismerhetik kívülről-belülről a BME impozáns épületeit, az egyetemen folyó kutatómunkákat és oktatási módszereket, egy hét, ameddig teljes joggal budapesti diákoknak érezhetik magukat.

A második féléves vizsgaidőszak után, 2014. július 18-28. között, került sor erre a látogatásra, mikor is a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kémia és Vegyészmérnöki karáról 3 másodéves kémia, illetve 7 vegyészmérnök szakos hallgató vett részt.

Péntek hajnalban, érkezésünk után, elfoglaltuk szállásunkat a Vásárhelyi Pál Kollégiumban, amely közel van a BME épületeihez és Buda főbb látnivalóihoz is. Németh Áron fogadótanárunk útbaigazítása után, valamint az ideiglenes diákigazolványaink átvétele után megismertük a négy kedves felvidéki diáktársunkat is, akik ugyancsak a nyári egyetemre érkeztek. Mivel hétvégén nem volt hivatalos programunk a BME-n, ezért e pár napot városlátogatással és szórakozással töltöttük.

Hétfőn délelőtt, július 21-én, a Fizikai Kémia és Anyagtudományi Tanszéken Dr. Hórvölgyi Zoltán köszöntő beszéde után kezdtük megismerni a BME tanszékeit. E tanszéken bepillantást nyertünk a kolloidkémiai csoport kutatómunkájába, a szol-gél bevonatok előnyéről, technológiájáról hallhattunk. Megtudhattuk hogyan vonják be a szilárd felületeket filmvékony kolloid réteggel, amely során egyes fizikai tulajdonságok módosíthatóak (pl. hidrofób réteg kialakítása, az áttetsző anyagok reflexiós tulajdonságai). A lágyszilárd anyagok csoportja bemutatta a kolloidok tulajdonságait, felhasználhatóságát, külön kitértek a pH- és redoxérzékeny poliaminosavvegyületekre is. Megismertünk a spektroszkópiai csoport rendelkezésére álló műszerekkel, berendezésekkel, és a különféle optikai spektroszkópiai technikákkal (Uv-Vis, Fluoreszcencia). Utolsó megállónk a felületkémiai csoport laborja volt, ahol a szén nanorészecskék világa és felületkémiaja keltette fel érdeklődésünket. Délután a HOK diákönkormányzat székhelyére látogattunk el, ahol megismertünk a diáktanács tagjaival és a programjukkal, majd jó hangulatban elköltöttük a vacsorát, amivel vártak minket.

Kedden, július 22-én, délelőtt a Szerves Kémia és Technológia Tanszékre látogattunk el, ahol Weiser Diána előadásából megtanulhattuk a különböző enzim rögzítési technikákat (enzim rögzítés kötés révén, bezárás révén, illetve kombinált enzimrögzítés), ezek előnyeit, illetve hátrányait. Körbevezettek a biokémia laborjaikban, megtekinthették az általuk használt műszereket és eszközöket, majd Kovács Klaudia ismertette kutatási témáját, és pár biokémiai fogalmat tisztáztak velünk a gélelektroforézissel kapcsolatban.

Szerdán, július 23-án, délelőtt a Kémiai és Környezeti Folyamatmémnöki Tanszéken Dr. Deák András *Kísérlettervezés* című előadását hallgattuk meg, mely során próbált minket meggyőzni egy adott technológia statisztikai modelljének előnyéről, valamint ennek a statisztikai modellnek az alkalmazhatóságáról.

Szerda délután az EGIS Gyógyszergyár Zrt. jubileumi 100 éves megalapításának alkalmából épített bemutatóépületébe látogattunk el. Egy nagyon modern háromszintes épületben töltöttük a délután nagy részét, ahol egy rövid 3D-s bemutatófilm után bebarangolhattuk az épületet. Különböző nagy felbontású képernyőkön, animációkon keresztül, megismerkedhettünk a cég innovációs termékeivel, a hatóanyagfejlesztéssel, pasztillázással és egyéb gyártási folyamatokkal. Szórakozásra is nyílt lehetőség az épületben: villás targoncát szimulátoron keresztül lehetett vezetni, különböző kvízzjátékok, fényképezkedések az igazgatói irodában, kézkrem tubusolás és még sok más. Az épületben egy felújított fűlüzemi reaktort is láthattunk teljes felszerelésében, és ahogy szintről szintre haladtunk felfelé, úgy követhettük nyomon a felszerelés robusztusságát, illetve az összeköttetéseket a reaktor hűtőjével, adagoló tartályaival... imitálva a gyári környezetet.

Csütörtökön, július 24-én, a Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszéken Dr. Szilágyi Imre mutatta be és magyarázta el a működési elvét a termogravimetria (TG-DTG-DTA), röntgendifrakció és pásztázó elektronmikroszkóp (SEM) készülékeknek. Legizgalmasabb része pedig az volt,

hogy saját magunk készíthettünk felvételeket a pásztázó elektronmikroszkóppal a hajszálainkról.

Délután a Richter Gedeon Nyrt. Gyógyszergyárba tett látogatásunk során megismerkedtünk a Richter Gedeon által 1901-ben alapított gyár történetével a gyógyszergyár múzeumában, majd a látogatásunk érdekesebb része következett: betekintheztünk a gyógyszergyártás technológiájába. Csak ámultunk-bámultunk a kutatás, szintézis és analízis laborjaiban, valamint a gyár fűlüzemű részlegében, látva a laborok felszereltségét, legmodernebb műszereit.

Pénteken, július 25-én, az Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudományi Tanszékre látogattunk el, ahol Németh Áron vezetett körbe minket. Megismertettük a fűlüzemi, valamint a laboratóriumi fermentorjaikkal, elmagyarázta a fermentációs folyamatokat. A fűlüzemi fermentort tövére hegyére átrágtak velünk, ami szerintem a vegyészmérnök hallgatók számára nagyon tanulságos volt. Megismertette a különböző sterilizációs technikákat. Innen átvitt minket az Élelmiszertudományi Tanszék Gabonacsoportjához, ahol a különböző gabonafélék őrési technikájával, valamint sütési technológia fejlesztésével foglalkoznak. Így végül házasabb körülmények között fejeztük be a szakmai gyakorlatot.

Vasárnap utaztunk csak haza, így szombaton lehetőségünk volt folytatni Budapest látnivalóinak, érdekességeinek felfedezését. Egy élmény volt sétálni a Budai Várban, hajózáni a Dunán, csodálni a szókókat Margitszigeten, fürödni a Palatinus strandfürdőben, átélni a Deák Ferenc tér hangulatát, új barátokat szerezni, és még sorolhatnánk a végtelennek tűnő listát.

Ezúton is szeretnénk megköszönni az EMT-nek a támogatást, Németh Áron fogadótanárunknak a szervezést, illetve mindenkinek, aki hozzájárult a nyári szakmai látogatásunk megszervezéséhez és lebonyolításához! Köszönjük!

Brém Balázs,

III. éves doktorandusz, kísérő
BBTE, Kémia és Vegyészmérnöki Kar

FIRKA Megjelent a FIRKA 2014/2015 – 1. száma

Újdonságunk az, hogy idétől a FIRKA (Fizika, Informatika, Kémia Alapok) folyóiratunk 4 alkalommal jelenik meg tanévenként, számonként 60 oldalas terjedelemben, tehát a lap évi terjedelme változatlan marad. Az éves előfizetés 12 lej, de lehetőség van darabonkénti eladásra is.

Az ár 3 lej/darab.

Érdeklődni, rendelni az EMT kolozsvári székhelyén, a 0264-590825, 594042, 0744-783237, vagy az emt@emt.ro e-mail címen.

3B Scientific® Europe
VILÁGSZÍNVONALÚ TANESZKÖZÖK

3B Scientific Europe Kft. • Könyv u. 9-11 • 1108 Budapest • Hungary
Phone: +36 1 431 08 15 • Fax: +36 1 262 33 93
Email: csilla.nemethi@3bscientific.com
www.3bscientific.com

SZAKOSZTÁLYI HÍREK

Tudománytörténeti Szakosztály

Erdélyi tudománytörténeti évfordulók

2014. szeptember–október
(földtan–bányászat)

KÉZDIVÁSÁRHELYI SZÓTS Endre geológus (Pankota 1914. február 18–1984. szeptember 1. Budapest) emlékét lapunk idei évi, január–februári számában már felidézttük, most jelezzük **halálának is kerek (30 éves) évfordulóját**.

DÉNES István (Oklánd 1954. szeptember 7–2005. november 1. Barót) geológus szakmája mellett jeles barlangász, régész és helytörténész volt, vagyis kivételes alaposságú, egy személyes intézmény. Már baróti liceumi éveiben, **KISGYÖRGY Zoltán** (sz. 1936) geológus irányítása alatt alapító tagja volt a *Kis geológusok és barlangászok körének*.

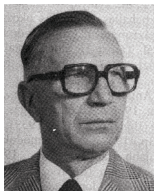
1973-ban érettségizett, majd beiratkozott a Nagybányai Geológiai Technikumba, melyet 1975-ben végzett el. Ezt követően, a Hargitai Földtani Kutató és Feltáró Vállalatnál (román rövidítése IPEG) állt munkába. Két év katonai szolgálatán (1976–1978) túl, geológiai térképezéssel, nyersanyagkutatással foglalkozott az említett intézménynél. Amikor a rendszerváltást követően az, csődbe ment, 1995–1998 között bányageológusként működött a Kőpecsi Bányavállalat szénbányáinál. Ez után, a szakmában már nem találván állást, kataszter-topográfusként kereste kenyerét. Írásai, melyek az írásunk elején említett szakterületek mindegyikében jeles eredményeket közöltek, szakfolyóiratokban (*Acta Hargitensia*, *Acta Siculica*, *Földtani közlöny*, *Acta Carstologica*, *Acta Musei Napocensis*, *Bibliotheca Musei Apulensis*, *Karszt és barlang*, *Székelvölgyi barlangvilág*, stb.), konferenciakötetben, tudománynpszerűsítő folyóiratokban (*Erdővidék*, *Erdővidéki lapok*, *Erdélyi Gyopár*), napilapokban (*Megyei tükkör*), egyedi kiadványokban jelentek meg, szám szerint több mint 140. Korai halálát századunk betegsége, a rák okozta. Művét méltó módon folytatja geológus lánya **DÉNES Réka** (sz. 1990).

Bernhard von COTTA (Zilbach 1808. október 24–1879. szeptember 14. Freiberg) geológus ugyan nem erdélyi, de kőzet- és ércteleptani munkássága révén mélyen berögzte nevét Erdélyország földtörténetében. A Freibergi Bányászati Akadémián szerzett oklevelet 1831-ben, majd Heidelbergben jogot is tanult. Első földtani tanulmánya 1832-ben jelent meg. Szászország és Turingia földtani térképezéséhez csatlakozva kezdett kibontakozni rátermettsége a szakmára.

1842-ben meghívták egykori felsőfokú iskolájába tanítani, itt 32 éven át fejtett ki áldásos oktatói tevékenységet. Az oktatás melletti szabad idejében, csaknem évente járt külföldre kutatni, így Magyarországra és Erdélybe is. Itt Máramaros, a Zsil-völgye, Radna vidéke, a Bánság és az Erdélyi-szigethegység területén kutatott, elsősorban a fennebb említett szakterületeken. Eredményeit egy nagyhatású kötetben is összefoglalta: *Die Erzlagertätten Ungarns und Siebenbürgens* (1861) címen. Egy másik földtani összefoglalója a térség földtanáról magyarul is megjelent a *Természettudományi közlönyben*: *A magyar föld geológiai alkotása* címen, 1874-ben. A tudománytörténetben is jeleskedett, az 1880 körüli években Magyarországon a legolvasottabb földtan könyv, az általa írt és **PETHŐ Gyula** (1848–1902) által fordított *A jelen geológiája* (1873) című volt.

Joseph Benjamin BARBENIUS (Brassó 1754. szeptember 18–1914. február 27. Brassó) az erdélyi ásványvizekkel foglalkozó szász orvosról szintén lapunk január–februári számában írtunk. Most **születése kerek (260.) évfordulóján** emlékezünk rá.

ESZTÓ Zoltán (Petrozsény 1919. szeptember 19–1990. február 20. Budapest) bányamérnök születésének 95. évfordulóját ünnepelhetjük. Apja, **ESZTÓ Péter** (1885–1965) szintén bányamérnök volt, aki 1912–1921 között a Zsil-völgyben tevékenykedett. Zoltán 1942-ben szerzett oklevelet a Soproni Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán.

Ezt követően Tatabánya és Várpalota szénbányáinál dolgozott. A szocialista rendszer ellenségként kezelte, így már 1954-ben börtönbe zárták, majd az 1956-os forradalmat követően 10 év börtönre ítélték, de 1964-ben feltételesen szabadlábra helyezték. Ettől kezdve, a Bányászati Tervezőintézet munkatársa volt, haláláig. Jelentős bányászati szakkönyvek szerzője volt.

IMREH József (Kolozsvár 1924. szeptember 21–1993. március 13. Kolozsvár) geokémikus és kristálytanász munkásságáról már megemlékeztünk a tavaly évi március–áprilisi lapszámunkban. Most **születése 90. évfordulójára** hívjuk fel a figyelmet.

ALSÓSZENTMIHÁLYFALVI SIGMOND Elek (Kolozsvár 1873. február 26–1939. szeptember 30. Budapest) emlékét lapunk tavalyi január–februári számában idéztük. Szeptember végén lesz **halála 75. évfordulója**.

Ion POPESCU-VOITEȘTI (Voitești 1876. november 18–1944. október 4. Voitești) földtan professzora volt a Kolozsvári Ferdinand I. Tudományegyetemnek a két világháború között. Az olteniai származású szakember a Bukaresti Tudományegyetem Természettudományi Karát végezte el, majd több havasalföldi iskolában tanított. Amikor egy földtani dolgozattal elnyerte egyeteme díját, a kapott pénzüsséget külföldre (Bécs, Párizs)

továbbtanulásra fordította. Ez alatt (Párizsban) szerzett doktori címet 1910-ben. Hazatérve, Moldva déli részén kutatót sikerrel kőolaj és kőszó után. 1919-ben kinevezték a frissen elfoglalt kolozsvári tudományegyetem első román földtan professzorának (egyben a Földtan és Őslénytani Tanszék vezetőjének). Itt működött 1936-ig, amikor végképp átment a Román Földtani Intézethez Bukarestbe, melynek élére 1930-ban nevezték ki. A Román Tudományos Akadémia egyik megalapítója volt. Jó viszonyban volt, még az első világháború előtti időktől, **SZÁDECZKY-KARDOSS Gyulával** (1860–1935), a korábbi magyar egyetemi elődjével – akit nemzetközi konferenciákon ismert meg – arra bírva őt, maradjon a tanszékén, ugyan oktatni, **SZÁDECZKY** tovább nem engedték. A román földtan nagykövetének nevezhetnénk, hiszen aktív időszakában ő volt a legtöbb nemzetközi földtani konferencián hazájából. Foglalkozott őslénytanpal (mindenek előtt a nummuliteszekkel), kőolajföldtannal, de ő kompilálta Nagy-Románia első egységes földtani összefoglalóját és térképét. 65 évesen nyugdíjba vonult, s szülőfalujába visszahúzódva halt meg.

TULOGDY Jánosról (Torda 1891. október 12–1979. október 1. Kolozsvár) születése 120. évfordulója kapcsán kerekén 3 éve írtunk e lapban. Most arra hívjuk fel a figyelmet, hogy október elején lesz **halála 45. évfordulója**.

SZELLEMY Geyza (Nemeskosztolány 1849. május 8–1909. október 17. Nagybánya) bányamérnök születésének 165. évfordulójáról lapunk idei május–júniusi számában emlékeztünk meg. Október közepe táján lesz **halálának 105. évfordulója**.

ALIUQUANDER Ödön (Nagyvárad 1882. június 24–1954. október 26. Budapest) bányamérnök **halála 60. évfordulóján** tisztelgünk emléke előtt. Róla már szoltunk születése 130. évfordulóján lapunk két évvel ezelőtti, május–júniusi számában.

Victor STANCIU (Alsóvíst 1894. október 28–1953. január 14. Kolozsvár) ásvány-kőzettanász Budapesten végezte egyetemi tanulmányait. Doktoriátusát 1921-ben, Csernovicban védte meg. Ion POPESCU VOITEȘTI-el egy időben (1919-ben) kapott kinevezést a kolozsvári egyetemre. 1920-ban a föld- és őslénytantól elválasztott Ásvány-Földtan Tanszék élére nevezték ki, mely beosztásban 1952-ig működött (1933–1935 között ráadásul a Természet

tudományi kar dékán helyettese, 1935–1936 között dékánja volt). Egyben, a kolozsvári felsőoktatás főigazgatói tisztségét is betöltötte. Amikor 1945-ben a román egyetem újra megkapta a Ferenc József Tudományegyetem épületeit és gyűjteményeit, nem a legbarátságosabb módon zárkózott el a felszerelések közös használatától a Bolyai Tudományegyetem földtan oktatóival szemben. Kutatásában ásványtanal, az Erdélyi-szigethegység ércesedéseivel, különösen az aranydúsulásokkal foglalkozott, de írt az erdélyi meteoritokról is. Ő volt a szerkesztője, s mint az Ardealul nyomda és kiadvállalat igazgatója, kivitelezője is a Múzeumi füzetek nyomába lépő Revista Muzeului Mineralogic-Geologic című szakfolyóiratnak.

Wanek Ferenc

(folytatás a 6. oldalon)

TÁRSSZERVEZETEINK

Rendezvényei

HUNGEO 2014

Augusztus 20. és 24. között zajlottak a Magyar Földtudományi Szakemberek XII. Találkozójának (HUNGEO 2014) munkálatai, melyeknek házigazdája az idén a Debreceni Egyetem volt. Ennek idei apropója a magyar felfedezők és kutatók a természeti erőforrások hasznosításáért volt.

A program egy előkirándulással indult, melyet a szervezők az Alföld, de mindennek előtt a Hortobágy altalajának kincseire hegyeztek. Nyilván, ebben benne volt az erdélyi származású Pávai Vajna Ferenc (1886–1964) emléke a hajdúszoboszlói termálfürdőhöz kötve, hiszen ő fürta itt meg az első hévízkutat. A kirándulás résztvevői eljutottak a Nagyhegyes mellett 1961. augusztus 23-án történt heves gázkitörés színhelyére, megtekintve az ottani fúrás kirobbanásának nyomán keletkezett krátert, a Szákhalom határában lévő kunhalmokat és a hortobágyi szikéseket, s mindennek koronájaként, kiváló kalauzolással, a Balmazújvároson lévő Andrásy–Semsey-kúriát. (Semsey Andor [1833–1923] tudvalevőleg, a 19. században szerveződő magyar földtani kutatók intézményeinek – Magyarhoni Földtani Társulat, Magyar Királyi Földtani Intézet – kiemelkedő érdemű mecénása volt.)

Másnap kezdődött a tulajdonképpeni konferencia, melyre 130 résztvevő regisztrált, 11 országból (a Kárpát-medence országain kívül Angliából, Svájcban, Kanadából, az Egyesült Államokból, Braziliából és Ausztráliából). Első nap 12 plenáris előadás volt a műsoron (felölve a földtudományok majd minden területét), melyet a megnyitó ünnepség üdvözlő beszédekkel, köszöntőkkel előzött meg, mindez, a Debreceni Egyetem impozáns Aula Magna termében. (Erdélyből Szentesi Csilla verespataki geológus mutatta be a ma sokat vitatott jövőjű aranytartalmú hidrotermás ércesedést.)

A HUNGEO 2014 megnyitó ünnepségének elnöki pódiuma

Harmadnap került sor a szekció-előadásokra. A 60 bemutatott előadás és 12 poszterbemutató párhuzamosan zajlott. Kiemelném az erdélyi résztvevők által bemutatott dolgozatokat. A Geotermika szekcióban Oláh István nagyváradi geológus a bihari mezozoos termálkarszt nyomába vezette hallgatóit, míg a kovászai Gyula Sándor (Csige István debreceni kollégjával) a mofetták geodinamikai és meteorológiai függőségéről értekezett. A Környezetvédelem szekcióban Vigh Melinda és Sós Lenke Kolozsvárról egy környezettudatossági esettanulmányt mutatott be. A Geográfia szekción Pándi Gábor kolozsvári egyetemi tanár a szovátai mezotermás Medve-tóról beszélt. A Tudománytörténeti szekción, e sorok írója Halaváts Gyula (1853–1926) bánági származású geológus őslénytani hagyatékát taglalta a Bánág, a Partium és Erdély területére vonatkozólag. A Geológia szekción pedig a csíkszeredai Pásztohy Zoltán provokálta a hallgatóságot egy merész ősnövénytani témával, melyet ő Garados Bióta néven vezetett be.

A délután folyamán még belefért a programba egy választható szakmai kínálat (városökológiai séta, Megújuló Energiapark-látogatás, vagy az Ásvány és Földtani Tanszék ásvány-gyűjteményének megtekintése). Utólag mindhárom igen izgalmasnak bizonyult, de egyszerre csak egy helyt lehetett lenni, az utóbbról állíthatom, érdekes, gazdag, de megrázó sorsú (eredeti helyéről elköltözötve, sok szempontból vesztesnek mondható) gyűjteményt szemlélhettünk meg.

A Találkozó utolsó két napján, egy autóbussos kiránduláson vehettek részt a jelentkezők a Partium területén és az Erdélyi-szigethegységben (Oláh István, Szentesi Csilla és e sorok írója szakmai vezetésével). Első nap Nagyváradot, egy kétórás séta alatt tekinthettük meg, majd délután a kiskohi Med-

ve-barlangot látogattuk meg. Másnap Verespatak földtanával és a római bányászat nyomaival ismerkedhettünk, végül a Brádi Arany Múzeum meglátogatása volt soron. Közben, csak kutyafuttában lehetett buszos bemutatóval ismerkedni ezeregy látnivalóval, melyet hol a szakadó eső, hol a „korai” sötétedés is korlátozott.

Mindent egybevetve, egy nagyon gazdag információkat nyújtó, jól megszervezett, színvonalas tudományos rendezvényen volt alkalmunk részt venni, melyet minőségileg jelentősen emelt a rendezvény kivonatkötete, vaskos konferenciakötete (a bemutatott dolgozatok kifejtett változatával), és a gazdag tartalmú kirándulásvezető.

Wanek Ferenc

Informatikatörténeti konferencia Szegeden

Szegeden a Szent-Györgyi Albert Agórában (Kálvária sgt. 23.) tavaly óta működik egy nagyon gazdag informatikatörténeti kiállítás. Itt tartották meg 2014. szeptember 19-én a 8. IT STAR Workshopot, amelynek témája az elmúlt négy évtized kelet-, közép- és dél-európai számítógépjelentésének története. A rendezvényt az európai IT STAR Társaság és a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság szervezte, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács támogatásával.

Neumann-terem az Informatikatörténeti Kiállításon

Érdekes volt hallani a beszámolókat a különböző, többnyire volt szocialista országok, hasonló problémáiról és megvalósításairól az 1950 és 1989 közötti időszakban. Mivel a keleti blokk országait sújtó embargó, a ún. COCOM-lista miatt csúcstechnológiát nem lehetett vásárolni, ezek az országok arra kényszerültek, hogy saját fejlesztésű számítógépeket tervezzenek, eleinte párhuzamosan, néha azonban együtt is működve, majd összefogva az Egységes Számítógéprendszer keretében, amelybe Románia csak formálisan tartozott bele, hisz sikerült elérnie, a korlátozások ellenére, hogy francia szabadalom alapján saját fejlesztésű gépeket tervezzen.

A következő előadások hangzottak el:

- Blagoveszt Szendov: *Számítástechnikai együttműködés a 60-as évek és a 70-es évek elejének kelet-európai országaiban,*
- Vladimir Kítov: *Az első számítógépek és a kibernetika fejlődése a Szovjetunióban,*
- Marijan Frković: *A Nyugat Balkán országainak informatikatörténete,*
- Ana Pont Sanjuán: *Informatikatörténeti Múzeum Valenciában,*
- Alföldi István: *A szegedi Informatikatörténeti Múzeum – tárlatvezetés látogatással egybekötve,*
- Petri Paju: *Az IBM és Kelet-Európa,*
- Kiril Bojanov: *A számítástechnika története Bulgáriában,*
- Corrado Bonfanti: *Az olaszországi kezdeti számítógép-fejlesztések,*
- Alena Šolcová: *Számítógép-fejlesztések Csehszlovákiában,*
- Marek Holyński: *A számítástechnika kezdetei Lengyelországban,*
- Vasile Baltac: *A számítástechnika története Romániában,*
- Dömölki Bálint: *A számítástechnika fejlődése Magyarországon öt intézet történetének tükrében.*

Az előadásokat megjelentetik egy konferenciakötetben, de a bemutatott előadások már most is elérhetők a következő címen:

<http://www.scholze-simmel.at/starbus/ws8/>

Kása Zoltán

TÁRSSZERVEZETEINK Rendezvényei

A Kárpát-medence Ásványvizei X. Nemzetközi Tudományos Konferencia

Erre a váltakozva Miskolcon és Csíkszeredában megtartott rendezvényre, a jubileumi alkalomból, a kezdeményező, Hargita Ili székely „metropoliszban” került sor augusztus 28. és 31. között. A rendezvény háttérében a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Kara állt, színhelyül pedig, az Apáczai Csere János Pedagógusok Háza szolgált. Szellemi atyja Makfalvi Zoltán, hivatalos gyámja Lányi Szabolcs, szervező mindenese Máté Imre és Székely Gabriella volt.

A körülbelül 60 (Romániából, Magyarországról, Németországból és Szerbiából származó) résztvevőt számláló rendezvény első napján volt a tulajdonképpeni konferencia, vagyis 4 plenáris, és 8 szakelőadás, valamint 3 poszter bemutatója. Hallhattunk gyengébb, de rendkívül érdekes előadásokat is, ez utóbbiak közül is magasan kiemelkedő volt az Eötvös József Tudományegyetem professzora, a Sapientia vendégtanára, dr. Márai Károly előadása az ásványvizek mikrobás világáról (több tízmillió éven át szunnyadó, például a sós vizekben újraéledő baktériumokról).

Egy esti jó hangulatú svédasztalos vacsora után (ki-hogyan) kipihenve az első nap fáradalmait, másnap egy hosszú útvonalú tanulmányi kirándulást vezetett e sorok írója. Hosszú út, tehát kevés megállóval. De azok mindegyike (Makfalvi Zoltán válogatásában) kiemelkedően érdekes, változatos szakmai kínálattal szolgált a résztvevőket. Az első megálló a Tusnádfürdő új Wellness-központja volt.

A Konferencia tanulmányi kirándulásán a tusnádfürdő Wellness-központban

Az alig néhány évvel újralfürt hévízforrást sokoldalúan hasznosító létesítmény modern, minden igényt kielégítő, esztétikus. A második megálló, a Csipkerózsika álmából ébredő Málnásfürdő Mária-forrásának vizét palackozó igen modern módon, igényesen helyreállított üzeme volt. Bár sok ilyen kezdeményezéssel találkozhatnánk! Az egykori Torjai-szanatórium közelében található, részben (de szépen) felújított Apor leányok feredője volt a következő megálló. Mindenkit elkápráztatott a talpalatnyi helyen felbuzogó ásványvizek rendkívüli sokfélesége. Végül, Csángóföldön átutazva érkezünk utolsó előtti megállójához, Szaláncfürdőre (Băile Slănic Moldova). Érdekes a fürdőhely alig 200 éves története, az egymás közelében lévő foglalt források változatossága, de mindenkit lenyűgözött az új kezelőközpont modern (és kiválóan karbantartott!) felszerelése. Végül, az egykori ezeréves határ mellett, Gyimesen, a Rákóczi-vár alatt, a Deák-panzióban fogyasztottuk el búcsúvacsoránkat a házigazda rendkívül gazdag mondandójú beszéde és sétavezetése kíséretében.

Még sok, azaz többtíz éves évforduló(ka)t kívánunk e rendezvényesorozatnak!

Wanek Ferenc

(folytatás az 4. oldalól)

Erdélyi tudománytörténeti évforduló

MARINCAS Valeria (Iklód 1920. november 1–1974. október. 31. Kolozsvár) középiskoláit Kolozsvárt végezte, majd ugyanott, a Ferdinand I. Tudományegyetemen szerzett diplomát 1943-ban (akkor, amikor a bécsi döntést követően a kar Temesvárra vonult vissza). Azt követően, alma matere – mely 1945-ben a Victor BABEȘ (1854–1926) mikrobiológus és orvosprofesszor nevét vette fel – alkalmazásában oktatott haláláig, elsősorban Románia regionális földtanát adta le.

1950–1957 között dékán, majd a Babeș és Bolyai egyetemek egyesítése után, 1967–1969 között katedrafőnök volt a Rétegtan–öslénytan Tanszéken.

Előadásai kiválóan rendszerezettek, kitérői ellenére jól követhetőek, finom humorral átszóttak voltak. Bár erősen pártvonalas magatartású volt, kivételesen előzékeny volt a kisebbségi hallgatókkal, szünetben kizárólag azok anyanyelvén beszélgetett velük. (Hogy ez mennyire függött össze azzal, hogy a változások után kiderült róla, hogy kíméletlenül jelentett kollégáiról is a titkosrendőrségnek, már nehezen kinyomozható.) Doktorátusát 1965-ben, Bukarestben védte meg. Kutatási területe elsősorban DNy-Erdély (Szászsebes tágabb vidéke) kréta–miocén rétegtanára és öslénytanára vonatkozott. Eredményeit elsősorban az egyetem *Studia* című lapjának földtani sorozatában közölte.

W.F.

(folytatás az első oldalról)

Az Országos Erdészeti Egyesület 145. Vándorgyűlése

A rendezvény szombaton ünnepi programmal folytatódott, amelyen az ünnepi köszöntők és éves beszámolók után megemlékeztek az elmúlt évben elhunyt erdész kollégákról, és szokás szerint ágazati kitüntetésekkel adták át, a szakma legmagasabb elismeréseinek számító Bedő Albert-, Kaán Károly- és Decrett József-díjakat. Elismerő oklevelet vehettek át az egyesületi munkában kiemelt részt vállalók, köztük az Erdélyi Helyi Csoportból Orbók Sándor erdőmérnök. A kitüntetések átadásának zárásként *Dr. Borovics Attila* a NAIK ERTI megbízott főigazgatója *Németh Jenőnek* nyújtotta át a *Vadas Jenő Díjat*, mellyel a hazai erdészeti kutatás fejlesztésében kiemelkedő segítséget nyújtott erdész kollégák, évtizedes kitaró munkáját ismeri el az intézet.

A szombati ünnepeken zajlott a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával megszervezett Év Erdésze Verseny döntőjének ünnepélyes díjátadása is. A 2014. évi verseny első helyezetteje és így az Év Erdésze cím birtokosa szoros versenyben egy alföldi szakember, Komáromi Ferenc, a hajdúböszörményi Hajdúerdő Kft. erdésze lett. A Magyarország legjobb erdésztechnikusát kereső verseny döntője a Vándorgyűlést megelőzően zajlott Sopronban, ahol az egyes régiókban legjobbnak bizonyult 22 versenyző mérte össze a tudását. A versenyt a középfokú végzettségű erdész szakemberek tudásának elmélyítése, és a megfelelően magas szintű képzés ösztönzése céljával 7. alkalommal rendezte meg az Országos Erdészeti Egyesület.

Végül ünnepélyesen átadták az egyesület zászlaját Barkóczi Istvánnak, a somogyi SEFAG Zrt., vezérigazgatójának, a 2015. évi 146. Vándorgyűlés házigazdájának.

O.I.

EMT TÁJÉKOZTATÓ

Szerkesztők: Horváth Erika, Miklós Beáta
Pap Tünde, Prokop Zoltán
Cím: Kolozsvár, 1989. december 21. sugárút
(Magyar u.) 116. sz.
Postacím: 400750 Cluj, O.P. 1, C.P. 140.
Tel./fax: 0264-590825; 0264-594042; 0744-783237
E-mail: emt@emt.ro
Honlap: http://www.emt.ro